

Azərbaycan Respublikası adından

Q Ə R A R

15 oktyabr 2015-ci il
Bakı şəhəri

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati-iqtisadi kollegiyası

hakimlər Məmmədov Vidadi Məmməd oğlu (sədrlik edən və məruzəçi), Seyidova Səriyyə Seyid qızı və Hüseynov Sərvət Qeybəli oğlundan ibarət tərkibdə,

iddiaçı X X X Kooperativinin nümayəndələri Nağıyev Yusif Məmməd Tağı oğlu və Məhəmmədi Ruzbek Adil oğlunun iştirakı ilə

cavabdeh N N N nə qarşı sərəncamın ləğv edilməsi tələbinə dair iddia ərizəsi ilə bağlı 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2-1(81)-2804/2014 nömrəli iş üzrə 04 iyun 2014-cü il tarixli qərarından cavabdeh tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinə əsasən inzibati iş yenidən açıq məhkəmə iclasında baxaraq

müəyyən etdi:

İddiaçı X X X cavabdeh N N-ə qarşı (üçüncü şəxs KKK) məhkəməyə müraciət edərək, «Bakı şəhər Xalq Deputatları Sovetinin «torpaq sahəsi ayrılması və tikintinin layihələşdirilməsi barədə» olan 15.02.1989-cu il tarixli, 1/14 sayılı Qərarının etibarsız hesab edilməsi barədə» Bakı ŞİH başçısının 08.04.2014-cü il tarixli 145 nömrəli sərəncamının ləğv edilməsini xahiş etmişdir.

1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 04.06.2014-cü il tarixli qərarı ilə iddia təmin edilmişdir.

Qərarla razılaşmayan cavabdeh ondan apellyasiya şikayəti verərək, ləğv edilib, iddianın rədd olunmasını xahiş etmişdir.

Apellyasiya şikayətinin dəlillərinə görə Bakı şəhər XDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli qərarı ilə kooperativ bağların tikintisi üçün ayrılmış 0,4 ha torpaq sahəsində Bakı şəhərinin baş memarının müavini tərəfindən 29.05.1989-cu il tarixdə təsdiqlənmiş inşaat pasportu və ayrıca aktında göstərilənlərə zidd olaraq iki il müddətində heç bir layihələşdirilmə və tikinti işləri aparılmamış, Bakı şəhər Memarlıq və Şəhərsalma Baş İdarəsinə hər hansı layihə sənədləri təqdim edilməmiş və razılaşdırılmamışdır. Həmçinin, ayrılmış torpaq sahəsi uzun illərdir ki, sifarişçi tərəfindən heç bir tikinti işi aparılmayaraq təyinatı üzrə istifadə edilməmiş, həmin vaxt qüvvədə olan Azərbaycan SSR Torpaq Məcəlləsinin 73-cü maddəsinə müvafiq olaraq torpaq sahəsindən bir il müddətində təyinatı üzrə istifadə edilmədikdə torpaq ayırma sənədləri hüquqi qüvvəsini itirmişdir. Qeyd olunan Torpaq Məcəlləsinin 49 və 95-ci maddələrinin də tələbləri pozulmuşdur. Sözügedən torpaq sahəsinin sərəncamçısı Bakı ŞİH olduğundan həmin torpaq sahəsinin idarəetməsini də o həyata keçirir. Məhkəmənin qərarından görünür ki, məhkəmə əsassız olaraq, Bakı ŞİH və onun MŞBİ-nin qanunla müəyyən edilən səlahiyyətlərini yerinə yetirərək, öz səlahiyyət həddini kobud şəkildə aşmışdır.

Həmçinin, iddiaçı qeyd olunan ünvanda aparılması nəzərdə tutulan tikintiyə icazə barədə məhkəməyə heç bir rəsmi sənəd təqdim etməmişdir.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsi İİK-nın 2-1(103)-1274/2014 nömrəli iş üzrə 20.11.2014-cü il tarixli qərarı ilə apellyasiya şikayəti təmin edilmiş, 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin qərarı ləğv edilmiş, iddia təmin edilməmişdir.

Həmin qərarla razılaşmayan iddiaçı ondan kassasiya şikayəti vermişdir.

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi İİK-nın 2-1(102)-450/2015 nömrəli iş üzrə 18.06.2015-ci il tarixli qərarı ilə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin 20.11.2014-cü il tarixli qərarı ləğv edilmiş, iş yenidən baxılması üçün həmin məhkəməyə göndərilmişdir.

Ali Məhkəmənin qərarında göstərilmişdir ki, apellyasiya məhkəməsinin qərarında cavabdeh tərəfindən keçiriləcək iclas haqqında iddiaçı kooperativə müvafiq xarakterli 2 ədəd bildirişin göndərilməsi qeyd olunsa da, işin materiallarında həmin bildirişlərin kooperativə göndərilməsini təsdiq edən hər hansı sənəd-sübut mövcud deyildir. Həmin sənədlərin mövcud olub-olmaması məsələsi işə təkrarən baxacaq apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən araşdırılmalıdır.

İşə apellyasiya qaydasında baxılarkən iddiaçının nümayəndələri qərarın dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılmasını xahiş etmişlər.

Məhkəmə kollegiyası apellyasiya şikayətinin dəlillərini Azərbaycan Respublikası İnzibati Prosessual Məcəlləsinin («İPM») 82-ci maddəsinə müvafiq qaydada iş materialları ilə birlikdə araşdıraraq hesab edir ki, şikayət əsassızdır.

İPM-in 14.1-ci maddəsinə əsasən mübahisələndirilən inzibati aktı qəbul etmiş inzibati orqan həmin aktın qəbul edilməsini zəruri edən faktiki şərtlərin mövcudluğunu sübut etməlidir.

Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, sübutetmə yükü qanunvericiliklə üzərinə qoyulan tərəf kimi cavabdeh tərəfindən mübahisəli inzibati aktın qəbuluna əsas olmuş faktiki şərtlərin mövcudluğu iş üzrə sübuta yetirilmir.

Belə ki, iş materiallarında olan Bakı Şəhər Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin 07.05.1976-cı il tarixli 25/347 nömrəli qərarına əsasən Azərbaycan SSR Tikinti Nazirliyinin Avtoekspedisiya trestinə Bakı şəhəri Lenin rayonu Bilgəh qəsəbəsində uşaq bağçasının tikintisi üçün «Çayka» pioner düşərgəsinə faktiki torpaq sahəsi üzrə 5 ha sahə əlavə edilmişdir. Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarına görə 07.05.1976-cı il tarixli 25/347 nömrəli qərarla Azərbaycan SSR Tikinti Nazirliyinə Bakı şəhəri Lenin rayonu Bilgəh qəsəbəsi «Çayka» pioner düşərgəsinin şərqində Avtoekspedisiya trestinə ayrılmış torpaq sahəsində kooperativ bağların tikintisinin layihələndirilməsinə icazə verilmişdir. Ayrılmış torpaq sahəsinin 4 ha hissəsində kooperativ bağların tikintisinin aparılması üçün Bakı ŞXDS İK Baş memarlıq-planlaşdırma idarəsi tərəfindən 29.05.1989-cu il tarixdə inşaat pasportu təsdiq olunmuş və ayrıca aktı (cizgi) tərtib edilmişdir. Şaumyan rayon XDS İK-nın 27.10.1989-cu il tarixli 81/58 sayılı qərarına görə Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 sayılı qərarı ilə tikintiyə icazə verilmiş torpaq sahəsində kooperativ bağların tikintisinin aparılması məqsədi ilə Azərbaycan SSR Tikinti Nazirliyi «Sənayetikinti» Birliyi «Avtonəqliyyattikinti» istehsalat birliyinin nəzdində X X X Kooperativi və onun nizamnaməsi qeydiyyata alınmışdır. Bakı şəhəri Binəqədi Rayon Məhkəməsinin 2(001)-2820/2011 nömrəli iş üzrə 17.05.2011-ci il tarixli qətnaməsi ilə «Posat» BTK-nın təsisçilərinin bərabər, yəni 1/28 paylarla adları sadalanan müxtəlif fiziki şəxslərdən

ibarət olması faktı müəyyən edilmişdir. «Posat» BTK-nın yeni redaksiyada nizamnaməsi 04.07.2011-ci il tarixdə 1002178771 nömrə ilə qeydiyyatda alınmışdır. 2 sayılı Bakı İnzibati İqtisadi Məhkəməsinin 2in(82)-372/2012 nömrəli iş üzrə 01.05.2012-ci il tarixli qərarı ilə iddiaçı «Posat» BTK-nın cavabdeh AR Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi Bakı şəhər şöbəsinə qarşı torpaq sahəsinin planı və ölçüsünün verilməsi öhdəliyinin qoyulması tələbinə dair iddiası təmin edilmiş, Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarı ilə iddiaçıya Bakı şəhəri Sabunçu rayonu Bilgəh qəsəbəsində ayrılmış 4 ha torpaq sahəsinin planı və ölçüsünün verilməsi vəzifəsi cavabdehin üzərinə qoyulmuş, sonuncu tərəfindən sözügedən torpaq sahəsinə dair 30.10.2012-ci il tarixdə A 420054 nömrəli (uçot nömrəsi 32649) torpaq sahəsinin planı və ölçüsü tərtib olunmuşdur.

İşdə olan daşınmaz əmlakın dövlət reyestrindən RX seriyalı 0272020 və 0379111 nömrəli çıxarışlardan görünür ki, Bakı şəhəri Sabunçu rayonu Bilgəh qəsəbəsi A.Salahzadə küçəsi ev 35 ünvanında yerləşən 5,29 ha torpaq sahəsi müvafiq olaraq 02.10.2013-cü il tarixdə 1113104906 nömrə ilə Camalova Kübra Mirəbdül Hüseyn qızının, 19.04.2014-cü il tarixdə 1114036992 nömrə ilə Salahzadə Əliabbas Qalib oğlunun adına xüsusi mülkiyyət kimi qeydiyyatda alınmışdır.

Bakı ŞİH-in 08.04.2014-cü il tarixli 145 nömrəli sərəncamına əsasən Ə.Salahzadə cavabdehə ərizə ilə müraciət edərək, Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarının etibarsız sayılmasını xahiş etmişdir. 29.05.1989-cu il tarixdə təsdiqlənmiş inşaat pasportunun 23-cü bəndində bu torpaq sahəsi ilə bağlı memarlıq-planlaşdırma hüquqlarının həyata keçirilməsi üçün 2 il müddət müəyyən olunmuş və pasportun Qeyd bölümündə göstərilmişdir ki, bu torpaq sahəsi ilə bağlı 2 il müddətdə layihələşdirmə və tikinti işləri aparılmadıqda həmin hüquqlara xitam verilir. Həmçinin, inşaat pasportunun birinci səhifəsində tikintinin müddətinin 1989-1990-cı ilə qədər, mərtəbəliliyinin isə 1 və 2 səviyyəli olması müəyyən olunmuş, 20-ci bəndində isə qeyd olunmuşdur ki, tikinti işlərinə layihə sənədləri Bakı ŞİH MŞBİ ilə razılaşdırıldıqdan sonra başlanılmalıdır. Lakin bununla bağlı Bakı ŞİH MŞBİ-yə bu günədək hər hansı layihə sənədləri təqdim edilməmiş və razılaşdırılmamış, torpaq sahəsində uzun illərdir ki, heç bir tikinti işi aparılmayıaraq təyinatı üzrə istifadə edilməmişdir. Həmin vaxt qüvvədə olan Azərbaycan SSR Torpaq Məcəlləsinin 32-ci maddəsinə əsasən torpaq sahəsindən iki il müddətə təyinatı üzrə istifadə edilmədikdə torpaq ayırma sənədləri hüquqi qüvvəsini itirir. Sərəncamla Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarı 16.02.1991-ci il tarixdən etibarsız sayılmış və həmin qərar əsasında aparılmış hər hansı sənədləşmələr və verilmiş sənədlər hüquqi qüvvəsini itirmiş hesab edilmişdir.

Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, işin müəyyən edilmiş faktiki hallarına aşağıdakı hüquq normalarının tələblərinə müvafiq qaydada hüquqi qiymət verilməlidir. Bu baxımdan, inzibati aktların qəbul edilməsi, icra olunması və ya ləğv edilməsi ilə bağlı inzibati orqanlar tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyətin hüquqi əsaslarını, prinsiplərini və prosedur qaydalarını müəyyən edən «İnzibati icraat haqqında» AR Qanununun:

28.1.1-ci maddəsinə görə fiziki və ya hüquqi şəxsin ərizəsi inzibati icraatın başlanılması üçün əsaslardan biridir;

36.1.2-ci maddəsinə əsasən barələrində inzibati aktın qəbul edilməsi nəzərdə tutulan və ya inzibati aktın qəbul edilməsi haqqında ərizə ilə müraciət etmiş fiziki və ya hüquqi şəxslər inzibati icraatın iştirakçıları sayılırlar;

36.3-cü maddəsinə görə qəbul olunması nəzərdə tutulan inzibati aktın digər fiziki və ya hüquqi şəxslərin hüquqlarına və qanunla qorunan maraqlarına birbaşa təsir edəcəyi güman olunduğu hallarda, inzibati orqan həmin şəxslərin üçüncü (maraqlı) şəxs qismində icraatda iştirakını təmin etməyə borcludur;

51.1-ci maddəsinə əsasən inzibati orqan inzibati icraatda iştirak edən şəxsləri, zəruri hallarda isə şahidləri, ekspertləri, tərcüməçiləri və digər orqanların nümayəndələrini inzibati icraatla bağlı iclasın vaxtı və yeri haqqında xəbərdar etməyə borcludur;

51.2-ci maddəsinə görə bu Qanunun 51.1-ci maddəsində göstərilən şəxslərə müvafiq məlumatın çatdırılması məqsədilə inzibati orqan müxtəlif rabitə vasitələrindən istifadə edə bilər.

İşdən görünür ki, cavabdehin mübahisəli sərəncamı qəbul edilən inzibati icraat fiziki şəxsin (Ə.Salahzadənin) ərizəsi əsasında başlanılmış, qəbul olunması nəzərdə tutulan inzibati aktın iddiaçının hüquqlarına və qanunla qorunan maraqlarına birbaşa təsir edəcəyi açıq və aydın olsa da, cavabdehin onun icraatda iştirakını təmin etmək üçün xəbərdar etməsi, bununla bağlı ona məlumatın çatdırılması məqsədilə rabitə vasitələrindən istifadə etməsi heç bir sübutla təsdiq olunmur. Qeyd olunan məsələnin dəqiqləşdirilməsi Ali Məhkəmənin qərarının, icrası apellyasiya instansiyası məhkəməsi üçün məcburi sayılan göstərişi olsa da (İPM-96.11), cavabdehin, xəbərdar olsa da, məhkəmə iclaslarında iştirak etməməsi araşdırmanı mümkünsüz etmişdir. Ona görə də, məhkəmə kollegiyası iddiaçının mübahisəli inzibati icraat barədə cavabdeh tərəfindən məlumatlandırılmamasını işin təsdiq olunmuş halı kimi qəbul edir.

«İnzibati icraat haqqında» AR Qanunun:

67.1-ci maddəsinə əsasən inzibati orqan tərəfindən inzibati icraat haqqında hüquq normalarının və ya maddi hüquq normalarının pozulması və ya düzgün tətbiq edilməməsi nəticəsində qəbul edilmiş inzibati akt qanunsuz sayılır;

67.2-ci maddəsinə görə qanunsuz inzibati akt həmin aktı qəbul etmiş inzibati orqan və ya subordinasiya baxımından yuxarı inzibati orqan tərəfindən və yaxud məhkəmə qaydasında ləğv oluna bilər;

67.3-cü maddəsinə əsasən qanunsuz əlverişsiz inzibati akt hər bir halda ləğv olunmalıdır. Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunları ilə başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, qanunsuz əlverişsiz inzibati aktın ləğv olunması həmin aktın qüvvəyə mindiyi andan yaranmış hüquqi nəticələri aradan qaldırır.

Digər tərəfdən, iddiaçının mübahisəli torpaq sahəsi üzərində malik olduğu əmlak hüquqları qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı ilə sabit olmuşdur.

Həmçinin, cavabdehin mübahisəli sərəncamında Bakı ŞXDS İK-nın 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarı etibarsız sayılsa da, bunun əsasları həmin qərara münasibətdə iş üzrə müəyyən edilmir. Belə ki, qərar: hansı inzibati orqan tərəfindən qəbul edilmişdir, məlumdur; buna müvafiq səlahiyyəti olan inzibati orqan tərəfindən qəbul edilmişdir; qanunvericiliyə əsasən yalnız müəyyən rəsmi sənəd formasında qəbul edilə bilən və bu tələbə cavab verən inzibati aktdır; maraqlı şəxsdən inzibati və ya cinayət məsuliyyətinə səbəb ola bilən hərəkətlər etməyi tələb etmir; faktiki səbəblər üzündən icrası mümkün olmayan inzibati akt deyil; kimə ünvanlandığı aydındır. Bu

mənada 09.05.1989-cu il tarixdə təsdiq olunan inşaat pasportunda əks olunan 2 illik müddət də 15.02.1989-cu il tarixli 1/14 nömrəli qərarla tanınan hüquqlarla deyil, pasportla nəzərdə tutulan işlərin həyata keçirilmə müddəti ilə bağlıdır.

İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin «Pya Qloriya Serrilli İtaliyaya qarşı» iş üzrə 17.11.2005-ci il tarixli qərarında ifadə etdiyi hüquqi mövqeyə görə 1 saylı Protokolun 1-ci maddəsi, ilk növbədə və xüsusən tələb edir ki, mülkiyyətdən maneəsiz istifadə hüququna dövlət orqanının müdaxiləsi qanuni əsasa malik olsun. Demokratik cəmiyyətin fundamental prinsiplərindən biri olan qanunun aliliyi Konvensiyanın bütün maddələrinin tərkib hissəsidir (§71).

Beləliklə, məhkəmə kollegiyasının araşdırması ilə müəyyən edilmişdir ki, cavabdehin mübahisəli inzibati aktı qanuna ziddir və bunun nəticəsində iddiaçının hüquqlarını pozmuşdur (İPM-70.1). Məhz bu baxımdan məhkəmə kollegiyası apellyasiya şikayətinin dəliləri ilə razılaşmır.

Hazırkı inzibati işə apellyasiya qaydasında yenidən baxan məhkəmə kollegiyası yuxarıda qeyd olunanlara məcmu halda hüquqi qiymət verərək hesab edir ki, birinci instansiya məhkəməsinin iş üzrə iddianı təmin etməklə əlaqədar gəldiyi nəticə düzgündür, apellyasiya şikayətinin dəlilləri iş materialları və qanunvericiliklə təkzib edilir, dəlillər qərarın ləğvinə əsas vermir. Bununla bağlı olaraq apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, birinci instansiya məhkəməsinin qərarı dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılmalıdır (İPM-87.6.).

Göstərilənlərə əsasən və İPM-in 68, 69, 87 və 94-cü maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə kollegiyası

qərara aldı:

Cavabdeh N N N nin apellyasiya şikayəti təmin edilməsin.

1 saylı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2-1(81)-2804/2014 nömrəli iş üzrə 04 iyun 2014-cü il tarixli qərarı dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılsın.

Qərardan təqdim olunduğu gündən 1 (bir) ay müddətdə Bakı Apellyasiya Məhkəməsi (AZ1073 Bakı şəhəri Z.Xəlilov küçəsi 540-cı məhəllə) vasitəsi ilə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati-iqtisadi kollegiyasına (AZ1025 Bakı şəhəri Y.Səfərov küçəsi 14, 1193-cü məhəllə) kassasiya şikayəti verilə bilər.

HAKİMLƏR

Vidadi Məmmədov

Səriyyə Seyidova

Sərvət Hüseynov